

LA CONFIGURACIÓN DEL LÉXICO ESPAÑOL DE LA ANTIGÜEDAD AL RENACIMIENTO

Las aportaciones sucesivas al léxico patrimonial

ναυπήγια συνιστάσιν αὐτόνι ίξενη χρωμίας ὅλης, ἀλεος τε δρυοτοι παρ' αὐτοῖς εἰσι καὶ ποταμῶν ὀλμυρῶν βεύματα οὐκ ὀλίγα, οὐδὲ ὀλίγη δέ οὐδέ τὸν δῆμον ταριχεία οὐκ ἔνθετο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης τῆς ἑκάτης Στηλῶν παραλίας, οὐδὲ καρίων τῆς Ποντικῆς. Πολλὴ δέ καὶ ἕσθιης πρότερον ἥρχετο, νῦν δέ ἡρις μᾶλλον τῶν κορεβῶν. Καὶ ὑπερβολὴ τῆς ἐστι τοῦ κάλλους· ταλαντισμοὶ γοῦν ὀνοματεῖα τούς κριούνεις τὰς ὁργας. Ὑπερβολὴ δέ καὶ τὸν λεπτῶν ὑφασμάτων, ἀπερ οἱ Σαλακιῆται κατασκευάζουσιν.

'Αθονία δέ καὶ βοσκημάτων [ἀθόνια] παντοῖον καὶ κυνηγετον. Τὸν δέ ὀλεβρίων θρῶν σπάνια πάλη τῶν γεωργών λαζηδέων, οὐδὲ ένοι καὶ λεπτρίδων προσαγορέωνος· λυμανίσσονται γάρ καὶ φυτά καὶ σπέρματα μίσος φαγανύσσονται καθ' ὅλην τὴν Ἱβρίων σχέδιον, διατείνει δέ καὶ μέρι καραστίλιας, ὀχλεῖ δέ καὶ τὰς νήσους. Οἱ δέ τὰς Γυμνητιας οἰκούντες λέγονται πρεσβύτερασθαι ποτε πρὸς Ῥωμαίους κατὰ χώρας αἴτησον· ἱεράλλεοθαι γάρ ὑπὸ τῶν ζέων τούτων, ἀντέκειν μὴ δυναμένον διὰ τὸ πλήθος. Πρὸς μὲν οὖν τὸν τοσούτον τούτους πολέμους, δεὶς οὐκέτι συμβαίνει, φθορῇ δέ την λουκικήν,

θρέστα δέ δρόσουστονται καὶ ἄλλας τέχνας ἐπινοούντες πλέονται τῆς μημονὸν τὸν χρυσὸν ἐκλαμψάνουσι, καὶ πλέω τῶν χρυσωρυχείων ἐστὶ νῦν τὸ χρυσοπλάσιον προσαγορευόμενα. Ἀξιούσιον δέ Γαλάταις *(Ιονία)* παρ' ἑαυτοῖς εἶναι τὰ μέταλλα τοῦτα· ἐν τῷ Κερμένῳ δρει, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς κείμενα τῇ Πυρήῃ· τὸ μέντον πλεὸν τάντεύθεν εὑδόντες. 'Ἐν δὲ τοῖς φήμισι τοῦ χρυσοῦ φασὶν εὐρύκεσθαι ποτε καὶ ἡμιλιγραῖας βάλους, ἀς καλούσιν πάλαι, μικρῆς καβάρων δεσμῶνται. Φασὶ δὲ καὶ λίθους σχιλομένους εὐρίσκειν βαλάρια θηλαῖς δημοι· ἐκ δὲ τοῦ χρυσοῦ ἐψημένου καὶ καθαιρομένου στυντηριμοῖς τούτη γιγῇ τὸ κάθαρμα ἥλεκτρον εἶναι· πάλιν δὲ τούτους καθεφυμένους, μῆγον ἔχοντος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὸν μὲν ἀργύρου ἀποκαίσθειν, τὸν δὲ χρυσὸν ὑπομένειν· εἰδιάλκυτον γάρ δὲ τόπος καὶ λιθώδης· διὰ τοῦτο καὶ τῷ ἀχύρῳ τίκτεται μάλλον ὁ χρυσός, οὗτος δὲ φλόξει, μαλακὴ οὖσα συμμέτρως ἔχει πρὸς τὸ εἰλον καὶ διαχέρεμον ἥβην, δὲ διῆρεις ἐπαναλίσκει πολλόν, ὑπερτήκει τῇ σφραδότητι καὶ ἔξιρνον. 'Ἐν δὲ τοῖς βέβησις σύρεταις καὶ πλούτεις πληροῖν ἐν σκάφαις, ἡ δρύπτεται φέρει, η δὲ ἀνενεχθεῖσα γῆ πλονεται. Τὰς δὲ τοῦ ἀργύρου καρμίνους ποιοῦσιν ὑπῆλας, ὃστε τὴν ἐκ τῶν βάλων λιγνύν μετέωρον ἔξαιρεσθαι· βαρεῖται γάρ

Ζεο.Ιενία.πορφύρα ερεύνης de cangrejo
Ζεονίνα.α.ημ. πορφύρα de león
Ζεονίνα.βέρα.πορφύρα de león terra
Ζεοπερόπονος.πορ un animal no conocido.
Ζεοντάτιο.πορ un rey de frigia la menor.
Ζεοντάρδα.α.ημ. nombre de varon
Ζεοντάδες.α.ειο fse de alejandro rey
Ζεοντάδες.ε.ε. capitán fse de alexio lacedemonio
Ζεοντίνιο.α.ημ. por cosa de fse de sicilia
Ζεοντίνιο.α.ημ. por cosa de fse de la ciudad
Ζεοντίο.ε.πορ un tirano dicto sicionios
Ζεοπαρδού.ι.πορ el pardo animal
Ζεοπανί.ι.πορ cierta terra
Ζεοπιδαχατος.ι.πορ efemaria de cobre
Ζεοπιδα.α.ημ. por cosa graciola en dezir
Ζεοπιτα.α.ημ. por cosa graciola
Ζεοπιτα.ορία.πορ aquello mismo.
Ζεοπίδα.ι. nombre de varon romano
Ζεοπί.ορία.πορ la liebre.
Ζεοπικίλιο.ι.πορ el conejito
Ζεοπινίο.α.ημ. por cosa de liebre
Ζεοπορινίο.ι.πορ bizar de liebres
Ζεοπο.ορία.πορ un cierto pericolo
Ζεορά.ε.interpretatur mithilo. gr.
Ζεορίο.α.ημ. por cosa leprosa. gr.
Ζεοτίο.ε.πορ una ciudad de africa
Ζεοπινανίο.α.ημ. por cosa della ciudad
Ζερνία.ε.πορ una region de arcadia
Ζερνητο.α.ημ. por cosa della region
Ζερνιά.ι.πορ un rey de arcadia
Ζερούο.ι.πορ una isla del sijepitago
Ζεοβίνιο.α.ημ. por cosa della ciudad.
Ζεοβιακο.α.ημ. por cosa de alli.
Ζεοβούο.α.ημ. por aquello mismo
Ζεοβούα.ιδια.πορ cosa bembra de alli
Ζεοβια.ε.amiga fse de camilo poeta.
Ζεοβιμ.ι.πορ endeca sobre muerto
Ζεοβίνα.ε. interpretatur rogatio
Ζεοβοργα.ι. dolencia que mata dormiendo
Ζεοβοργα.ε. por aquello mismo
Ζεοβοργα.ι.πορ el doliente della
Ζεοβο.ε.interpretatur obituo
Ζεοβε.ε.πορ un rio del infierno.
Ζεοβεο.α.ημ. por cosa del infierno
Ζεοβε.ε.πορ un rio de epafia
Ζεοβον.ι.πορ la muerte
Ζεοβιλε.α.ημ. por cosa mortal
Ζεοβίνος.α.ημ. por aquello mismo.

CICLO DE CONFERENCIAS

Madrid, 13-15 de Septiembre de 2010
Sala Menéndez Pidal, CCHS, CSIC,
c/Albasanz 26-28, 28037 Madrid
www.filol.csic.es/dge/lexis.htm
Fundación Duques de Soria: Fax: 91 4486406

Día 13:

- 16,00: Presentación del Ciclo por D. Francisco Rodríguez Adrados, de la Real Academia Española.
17,30: Javier de Hoz, UCM, "Panorama lingüístico de la Península Ibérica a la llegada de griegos y romanos"
19,00: Eugenio R. Luján, UCM, "Elementos de origen prerromano en el léxico español"

Día 14:

- 16,00: Helena Rodríguez Somolinos, CSIC, "El léxico griego en español"
17,30: Federico Corrientes, Univ. de Zaragoza, "Elementos de origen árabe en el léxico español"
19,00: Enrique Bernárdez, UCM, "Elementos de origen germánico en el léxico español"

Día 15:

- 17,30: J Gorrochategui, Univ. del País Vasco, "Elementos de origen vasco en el léxico español"
19,30: José Antonio Pascual, Real Academia Española, "El léxico culto latino en el español humanístico"

PRO DICTIONARIO GRIEGO-ESPAÑOL

FUNDACIÓN DUQUES DE SORIA